روزنامهٔ رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل : متن قوانین - تصویبنامه‌ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
سؤالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه‌ها - بخش نامه‌ها - آگهی‌های رسمی

سال اول - شماره ۹۴ | مدیر سید محمد هاشمی نماینده مجلس شورای ملی | شنبه نوزدهم خرداد ماه ۱۳۲۴
صفحهٔ ۴۲۱

دوره چهاردهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۳۹۶

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۲۸

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه هفدهم خردادماه ۱۳۲۴

۱- قرائت وتصویب صورت‌مجلس
۲- اقتراع شعب ششگانه
۳ - قرائت گزارش کمیسیون عرایض و مرخصی
۴ - مذاکره قبل‌ازدستور آقای فیروز آبادی
ختم جلسه

مجلس سه ربع ساعت‌پیش از ظهر بریاست آقای ملك مدنی نایب رئیس تشکیل گردید .

۱- قرائت و تصویب صورت مجلس

صورت‌مجلس روزیکشنبه سی‌ام خرداد ماه را آقای (طوسی) منشی بشرح‌زیر قرائت‌نمودند

اسامی غائبین جلسه ۱۲۷ روز یکشنبه سی ام اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

غائبین بااجازه - آقایان : عامری -لنکرانی

غائبین بی‌اجازه - آقایان : تربتی- صفوی امینی - دکتر اعتبار - مؤیدثابتی - شجاع- نقابت کفائی - دولت‌آبادی - امیر ابراهیمی - صمصام - فتوحی - سلطانی -ساسان -سیف‌پور- دکترشفق - دکتر عبده -عباس‌مسعودی-تهرانی - معدل -دهقان - ضا تجدد - گله‌داری ذکائی

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان : اخوان - .کتر کیان - اریه

اسامی غائبین جلسه ۱۲۷ روز ۲شنبه ۳۱ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

غائبین بااجازه - آقایان : اقبال - نبوی - ملی‌دشتی

غائبین بی‌اجازه- آقایان : صفوی-فرمانفرمائیان امینی - دکتراعتبار - مؤیدثابتی - شجاع - نقابت - کفائی - دولت‌آبادی - امیرابراهیمی‌صمصام- فتوحی- سلطانی- ساسان- سیف‌پور-دکترشفق- دکتر عبده - تهرانی - معدل دهقان گله داری - ذکائی - اعتمادی

دیرآمدگان بی‌اجازه - آقایان : عامری - یمین اسفندیاری-مجد - مهندس پناهی - تیموری - دکتر کیان - اریه - پوررضا

اسامی غائبین جلسه ۱۲۷ روز ۳ شنبه اول خرداد ۱۳۲۴

غائب بااجازه : آقای اقبال

غائبین‌بی‌اجازه- آقایان : صفوی — امینی - دکتراعتبار - مؤیدثابتی — شجاع — کفائی — دولت‌آبادی — امیرابراهیمی — صمصام - فتوحی سلطانی — سیدضیاء الدین — ساسان - سیف پور دکترشفق — دکترعبده — عباس‌مسعودی -تهرانی معدل - دهقان — گله‌داری - ذکائی — اعتمادی

اسامی غائبین جلسه ۱۲۷ روز ٤شنبه‌دوم خرداد ۱۳۲۴

غائبین بااجازه -آقایان : اسعد — اقبال — جلیلی — رضاتجدد - ذکائی - اعتمادی- لنکرانی

غائبین بدون‌اجازه- آقایان : امینی-دکتراعتبار مؤیدثابتی — شجاع — نقابت — کفائی - دولت آبادی — امیر ابراهیمی — فتوحی — سلطانی سیدضیاء الدین — ساسان — سیف‌پور-دکترشفق دکترعبده — عباس‌مسعودی - تهرانی معدل - دهقان — گله‌داری - ذکائی — اعتمادی

دکترعبده — عباس‌مسعودی — تهرانی - معدل دهقان — گله‌داری

اسامی غائبین جلسهٔ ۱۲۷ روز ۵شنبه سوم‌خرداد ۱۳۲۴

غائبین بااجازه -آقایان : اقبال — لنکرانی - ذکائی —

غائبین بدون اجازه آقایان : امینی — دکتر اعتبار — مؤیدثابتی — شجاع — کفائی - دولت آبادی — امیرابراهیمی — فتوحی — سلطانی - سیدضیاءالدین - سیف‌پور — دکترشفق- دکترعبده- عباس‌مسعودی — تهرانی — معدل — دهقان — گله داری

اسامی غائبین جلسه ۱۲۷ روزشنبه پنجم‌خرداد ۱۳۲۴

غائبین‌بااجازه -آقایان : فرهمند -رضاتجدد ذکائی - لنکرانی

غائبین بدون اجازه-آقایان : امینی - دکتر اعتبار- مؤید ثابتی- شجاع- کفائی- دولت آبادی - امیر ابراهیمی- فتوحی- سلطانی- سید ضیاء الدین- دکتر رادمنش- سیف‌پور- دکترشفق - دکتر عبده عباس مسعودی — تهرانی- معدل- دهقان- گله داری پور رضا -

اسامی غائبین جلسه روز یکشنبه ششم خرداد ماه ۱۳۲۴

غائبین‌با اجازه -آقایان : مرآت-فرمانفرمائیان ذکائی- ملك مدنی

غائبین بی اجازه -آقایان : امینی- دکتراعتبار مؤید ثابتی- شجاع- نقابت - کفائی - دولت آبادی- امیر ابراهیمی - فتوحی- سلطانی - سید ضیاء الدین- دکتر رادمنش- سیف‌پور- دکترشفق - دکتر عبده - عباس مسعودی- تهرانی - معدل- دهقان- گله داری- پور رضا

روزنامهٔ یومیه

فهرست مندرجات

۱ - صورت مشروح مذاکرات یکصد وبیست و هشتمین‌جلسه صفحه ۱-۸
۲ - آگهی های رسمی وثبتی صفحه ۹

اسامی غائبین جلسه روز دو شنبه هفتم خرداد ماه ۱۳۲۴

غائبین بااجازه — آقایان : مرآت - ذکائی لنکرانی

غائبین بی‌اجازه — آقایان : امینی- دکتراعتبار مؤید ثابتی- شجاع- نقابت - کفائی-دولت آبادی-امیر ابراهیمی- فتوحی- سلطانی- سید ضیاءالدین- دکتر راد منش -سیف‌پور- دکتر شفق- دکترعبده- عباس مسعودی- تهرانی-معدل- دهقان.

اسامی غائبین جلسه روز سه شنبه هشتم خرداد ماه ۱۳۲۴ .

غائبین بااجازه- آقایان : فرهمند- گرگانی - بهادری- ذکائی-لنکرانی

غائبین بی اجازه - آقایان : مرآت- امینی - دکتر اعتبار- شجاع- نقابت - کفائی- دولت آبادی امیر ابراهیمی-فتوحی-سلطانی-سیدضیاءالدین طباطبائی دکتر رادمنش- سیف پور- دکترشفق - دکتر عبده عباس مسعودی- تهرانی- معدل- دهقان- پوررضا

اسامی غائبین روز چهار شنبه نهم خرداد ماه ۱۳۲۴

غائبین بااجازه - آقایان : مرآت اسفند یاری-فرمند ذوالقدر- ذکائی .

غائبین‌بی‌اجازه - آقایان : امینی- دکتر اعتبار شجاع- کفائی- عامری- دولت آبادی- امیر ابراهیمی فتوحی - سلطانی - سید ضیاءالدین طباطبائی -دکتر راد منش - سیف پور- دکتر شفق - دکتر عبده عباس مسعودی- تهرانی- معدل- دهقان - پوررضا

دیر آمدهٔ با اجازه آقای کاظمی (دوساعت)

دیرآمدگان بی‌اجازه - آقایان : فرمانفرمائیان (یکساعت) بیات (یکساعت) نقابت(یکساعت) تولیت (یکساعت) دکتر زنگنه (یکساعت) ساسان(یکساعت) شریعت زاده (یکساعت) نمازی (یکساعت) مجد (یك ساعت) عدل(یکساعت) تیموری (یکساعت)دکتر کیان (یکساعت)قشقائی (یکساعت)

اسامی غائبین روز پنج شنبه دهم خرداد ماه ۱۳۲۴ .

غائبین‌بااجازه - آقایان - لنکرانی - ذکائی .

غائبین بی اجازه - آقایان : مرآت - امینی - دکتر اعتبار- شجاع - کفائی - دولت آبادی - امیر ابراهیمی - فتوحی -سلطانی- سیدضیاءالدین طباطبائی - دکتر راد منش -دکترشفق-سیف‌پور - دکتر عبده - عباس مسعودی - تهرانی - معدل دهقان - پور رضا - قشقائی .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان نقابت (یك ساعت) تولیت (یك ساعت) شریعت زاده(یك ساعت) — مهندس پناهی (یك‌ساعت) — اردبه (یك ساعت) -

اسامی غائبین روزشنبه۱۲ خردادماه ۱۳۲۴

غائبین با اجازه - آقایان - بهادری - ذکائی

غائبین بی اجازه - آقایان - مرآت -امینی - دکتراعتبار- شجاع - نقابت - کفائی -دولت‌آبادی - امیر ابراهیمی - سلطانی — سید ضیاء الدین — سیف پور - دکترشفق- دکترعبده-عباس‌مسعودی خلعت بری - تهرانی- معدل - دهقان - قشقائی - پور رضا .

اسامی غائبین روز یك شنبه ۱۳ خرداد ماه ۱۳۲۴ .

غایب با اجازه - آقای . ذکائی

غائبین بی اجازه - آقایان - مرآت - امینی — دکتر اعتبار - شجاع - نقابت- کفائی-دولت‌آبادی امیر ابراهیمی - سلطانی- سید ضیاءالدین طباطبائی سیف پور - دکتر. شفق - دکتر عبده — عباس مسعودی-تهرانی-معدل - دهقان- ایرج اسکندری

بدواً آقای تهرانچی بعنوان اعتراض بر صورت مجلس‌معتقدبودند آقای‌دکترمصدق نسبت‌باظهارات جلسه سابق‌خودشان‌هنگام‌خروج‌ازجلسه‌توضیحاتی داده‌و باذکرحقایق‌رفع‌توهین‌وسوء تفاهم بنمایند آقای محمد طباطبائی نیز توضیحا اظهار نمودند امضاء پیشنهاد رای مخفی بنام آقای تجدد مربوط بایشان نبوده . پس ازآن مواد ۱۴۳ و۱۴۴آئین نامه داخلی دائر بحدود وظائف وتکالیف‌تماشاچیان هنگام حضور درجلسات علنی مجلس شورای ملی قرائت وبعداً آقای دکترمصدق باستنادماده ۱۰۹ آئین‌نامه داخلی درقبال اظهارات آقای طهرانچی راجع بعدم توجه بانجام وظایف قانونی از طرف کمیسیون داد دستری نسبت باعلام جرائم بر علیه آقایان سهیلی وتدین وهمچنین کمیسیون‌رسیدگی باتهامات منتسبه بآقایان نمایندگان و کمیسیون رسیدگی بقضایای اسفند ماه وضرورت توجه کامل مجلس شورای ملی بمصالح عامه وتعقیب مختلسین اموال عمومی شرح مفصلی ایراد و اظهار نمودند منظور ایشان متوجه کسانی بودکه اکثریت مجلس شورای ملی را از کار رسیدگی باین قبیل امور باز میدارند وقصدتوهین بساحت مجلس شورای‌ملی نداشته اند

آقای پوررضا نیز باستناد ماده ۱۲۸ معتقد بودند درجلسه سابق‌ازطرف اقایان مهندس‌فریور ودکتر کشاورز توهین شده و باید رفع‌توهین‌بعمل آید . پس ازتوضیح مقام ریاست دائر بتوجه‌ایشان بانجام وظائف قانونی و عدم وقوع توهین نسبت بساحت مقدس مجلس شورای ملی و نمایندگان محترم آقایان مهندس فریور ودکتر کشاورز نیز مختصری درهمین زمینه تقریر وآقای شریعت زاده نسبت بجریان امور در کمیسیون داد گستری و رسیدگی‌باعلام جرائم منتسبه وانجام وظایف‌قانونی ازطرف کمیسیون وعدم ورود اعتراض آقای‌دکتر مصدق بکمیسیون داد دستری و کمیسیون‌رسیدگی باتهامات منتسبه شرح مبسوطی ایراد و معتقد بودند دریك‌چنین موقع‌خطیرشایسته است‌نمایندگان محترم بااتحاد و اتفاق شریك مساعی نموده‌و در راه خدمت بکشور وتعقیب جدی و سریع مختلسین وخائنین اقدامات مؤثر ومفیدی بعمل آورندصورت جلسه تصویب‌و برنامه دولت مطرح وآقای اردلان موافق وبا تایید بیانات آقای شریعت زاده دائر بلزوم وحدت نظر و اتفاق برای انجام خدمات‌ملی و باابراز مسرت ازپیروزی متفقین و ذکر خدمات مهمه کشور درحصول این‌پیروزی معتقدبودند باختتم جنك بهتر است ازماده ۵ پیمان سه گانه استفاده شود وبتوقف ارتش متفقین معظم در ایران خاتمه داده شود . پس از آن توجه وزارت فرهنك را باصلاح برنامه مدارس و تشویق دانش آموزان بتحصیل وبهبود حال معلمین و کوتاه کردن ایادی غیرصالح ازجامعه فرهنگی جلب نموده سپس‌راجع ببالا رفتن هزینه زندگانی عمومی‌و عدم تعادل‌آن مخصوصا در مورد کارمندان دولت اشاره نموده و دوعامل بزرك رادر این‌قسمت مؤثر می‌دانستندیکی پیمان مالی که‌تصویب آن‌صرفا برای حصول پیروزی متفقین بوده وباین فداکاری مقتضی است کمك متقابلی دربهبود وضع اقتصادی کشور بعمل‌آورند

عامل دیگر قروض دولت ببانك ملی است‌که پس ازشهریور ماه و دراثر عدم بصیرت رئیس کل دارائی سابق ایجاد شده‌و ضروری است با حذف هزینه‌های زائد وانحصار ها سالیانه مبلغی‌برای‌تادیه این قروض دربودجه منظور و بتدریج مقداری از اسکناس‌های‌منتشره جمع‌آوری وتعدیل‌درزندگانی حاصل شود آقای اوانسیان مخالف وعقیده‌داشتند با سازمان خراب وفاسد فعلی که اکثراً از بقایای عوامل دوران دیکتاتوری میباشد برنامه تنظیمی دولت فعلی‌غیرقابل اجرابوده وبدون مجازات‌خائنین ومختلسین امید بهبوردی در اصلاح شئون اجتماعی وجود نداشته وعلاوه نمودند باتوجه بحقایق سیاسی واقتصادی جهان کشورایران نیز باید روابط‌عمومی خودرا بادنیا توسعه داده و درداخله کشور بدون اجراء کامل قوانین و تامین آزادی های فردی و اجتماعی واحترام حقوق کارگران و عوامل مؤثره تولید ثروت و بهبود وضع سیاسی و اقتصادی و فرهنگی‌وتامین‌احتیاجات انان هیچ‌نوع برنامهٔ عملی نخواهد گردید

چون عده برای مذاکره کافی نبود وپیشنهاد ختم جلسه نیزشده بود یکساعت بعداز ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل و بقیه مذاکرات بسه ساعت قبل ازظهر روز۳۱ اردیبهشت‌ماه مو کول‌ویکساعت بظهر روز دوشنبه۳۱ اردیبهشت ماه مجددابریاست آقای ملك‌مدنی نایب‌رئیس‌تشکیل وآقای اوانسیان درتعقیب بیانات قبل از تنفس خود راجع بلزوم تهیه قانون تعیین روابط بین مالك وزارع واجراء قانون بیمه کارگران واصلاح وضع آنان و تامین آزادی‌های‌فردی واجتماعی‌این‌افراد وضروریت‌فکر اساسی برای رفع بیکاری و توسعه کارخانجات و تشویق و حمایت از صنایع و امتعه داخلی- و بکار انداختن معادن و تامین زندگانی عمومی و بهبود وضع اقتصادی وتشویق هنرمندان وتهیه و تقدیم قانون اجتماعات واحزاب ورعایت‌توازن و احترام متقابل درمورد سیاست خارجی وبسط وتعمیم تعلیم و تربیت وبهداشت دراکناف کشورو جلوگیری از تعدی وتجاوز مامورین دولتی در آذربایجان و استرداد املاك آشوری ها و رسیدگی بشکایات ارامنهٔ شمال و بالاخره ازوم‌مجازات خائنین والغاء حکومت‌نظامی وقوانین‌مضره‌ادوارسابقه‌شرحی تقریر

پس ازآن آقای اپیکچیان بعنوان موافق برنامه دولت را ناقص وغیر متناسب دانسته واجرای مواد مختصرآنرا برای بهبود اوضاع اقتصادی واصلاح وضع کارگران ازقدرت دولت فعلی خارج و بطور کلی برای اصلاح امور پست و تلگراف و توجه باوضاع کنونی آذربایجان و دفع بحران اقتصادی آن سامان وجلوگیری ازفشار مامورین مالیات بر درآمد وتعدیات سایرمامورین دولتی وتوسعه‌بازار فروش خشکبار وتکمیل ساختمان راه‌آهن میانه به تبریز واصلاح امور بهداری وفرهنگی و شهربانی وشهرداری ونظام وظیفه تذکرانی داده وموافقت خود را با دولت فعلی مشروط بانجام تقاضا های نامبرده نمودند.

آقای محمد جرجانی نیزبعنوان مخالف‌راجع بموضوع فرهنك وضرورت بسط وتوسعه کامل آن درحوزه انتخابیه ایشان و اعزام آموزگاران لایق برای تعلیم وتربیت اطفال عشایر وایلات وهمچنین نسبت بامنیت دشت گرگان و ضرورت تامین آن و عدم لیاقت مأمورین انتظامی آن حدود بتعقیب و مجازات مفسدین و اشرار و تذکار خدمات‌خود در خلع سلاح اشرار وتوسعه فرهنك محل‌شرحی بیان ومعتقد بودند جهت بهبوداوضاع اجتماعی‌آن‌حوزه دست مأمورین متجاوز ومتعدی از امور کوتاه شده

وبرای‌استردادامملاك مردم وجلوگیری‌ازسوءاستفاده مأمورین اقدامات عاجلی ازطرف دولت بعمل آید

چون عده برای مذاکره کافی نبود بقیه مذاکره ایشان بجلسه روز سه شنبه اول خرداد ماه سه ساعت قبل ازظهرمو کول ویکساعت بعدازظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل ویکساعت وبیست‌دقیقه بظهرروزسه‌شنبه اول‌خردادماه مجدداً بریاست‌آقای دکترمعظمی نایب‌رئیس تشکیل وآقای‌جرجانی در تعقیب بیانات جلسه قبل خود راجع ببرنامه دولت مختصری‌تقریروآقای دکترفلسفی موافق ودرقسمت حفظ روابط سیاسی حسنه بادولتین متفق معظم و رعایت توازن سیاسی وضرورت تذکارخدمات کشور ایران درانجمن‌صلح وجبران خسارات وارده وتوجه ببهبود وضع اقتصادی وتعدیل بودجه ومالیات‌ها و ضرورت بسط و توسعه کامل فرهنك و بهداشت و مبارزه با فساد اخلاق و ارتشاء واصلاح ضروری و فوری سازمانهای قوای تأمینیه کشور بالاخص ژاندارمری و شهربانی و توجه بکشاورزی گرگان و تشکیل شعبه بانك کشاورزی در آن شهرستان شرح مفصلی بیان وپس‌ازآن‌آقای کامبخش بااشاره بفساد دستگاه دولتی‌وعدم توجه هیئت‌حاکمه بالغاء مقررات‌مضره ومحاکمه ومجازات مختلسین وعناصر خائن دوران گذشته وظیفه اساسی دولت را حفظ اصول مشروطیت و آزادی و تعهد باعاده اصول دمکراسی واجرای قوانین اساسی دانسته و بعنوان مخالفت بابرنامه دولت راجع بسلب‌آزادی عدهٔ از افراد کارگران بعنوان تجمع حزبی در بعضی از شهرستانها ازطرف مامورین دولتی وقاچاق اسلحه وحمل آن بجنوب و غرب کشور و مسکوت ماندن پرونده مربوط بآن‌مختصری تقریر ودرموردارتش اشاره بوجود دو دستگی و اختلاف شدید بمنظور ضعف‌وانحلال‌آن‌نموده ومعتقد باخراج‌فوری‌عناصر غیرصالح ومغرض وجلوگیری از دسته بندی و توجه بتأمین زندگانی وترفیع‌افسران خدمتگذاراواصلاح برنامه دانشکده افسری وسازمان دوائرفنی ومالی ارتش‌بوده ونسبت‌باموراقتصادی حمایت امتعه‌داخلی وتقویت‌کارخانجات‌را برای‌جلوگیری ازخطربیکاری ضروری ودر قسمت امور کشاورزی اجرای قانون فروش خالصجات را برای تهیه سرمایه بانك معتقد ومقتضی میدانستند دولت فعلی‌لوایح‌مفیده تقدیمی دولت سابق‌را تعقیب‌ومخصوصاً درمورد تمدیدمدت دادخواهی نسبت باملاك واگذاری اقدام عاجلی‌بنفع خورده مالکین و کشاورزان بعمل‌آورند .

پس‌از بیانات ایشان چون‌آقای محیط بعنوان استفاده ازماده ۱۰۹ آئین‌نامه داخلی راجع بقسمتی ازبیانات‌آقای کامبخش ازحدود مقررات خارج‌شده بودند وازطرف‌مقام ریاست مورداخطارواقع شدند

آقای رفیعی موافق پس‌ازتذکار لزوم وحدت نظروجلوگیری ازاختلافات برای خدمت بکشور و تامین منافع ایران نسبت بخدمات وخساراتی‌که در دوران جنك متحمل شده راجع بسیاست خارجی باتوجه بایجاد حق روابط با متفقین اجراء ماده ۵ پیمان سه‌گانه را ضروری شمرده ودرمورد ارتش وسایرقوای تأمینیه جلوگیری از اختلافات و فساد اخلاق وارتشاء وبسط و توسعه فرهنك و بهداشت را از اهم‌مسائل‌تشخیص داده وراجع باموراقتصادی با اشاره‌بعدم‌تعادل هزینه ودرآمدسازمانهای‌اقتصادی وانحصارات معتقد بلزوم توجه عاجل دولت ومجلس برای جلوگیری ازافلاس عمومی بوده ودر خاتمه توجه بشکایات‌مردم واعزام هیئت‌های صالح‌بازرسی

را باطراف کشورخاطرنشان ساختند وچون‌پیشنهاد ختم جلسه شده بود چهل دقیقه بعد از ظهر جلسه بعنوان تنفس‌تعطیل ویکساعت وربع قبل‌ازظهرروز چهارشنبه دوم خردادماه مجددا بریاست‌آقای ملك مدنی نایب‌رئیس تشکیل وآقای رفیعی پیرو بیانات قبل ازتنفس خود توضیح نمودند اظهارات ایشان متوجه قاطبه افسران ارتش و ژاندارمری نبوده و بدیهی است افسران پاکدامن ازاین نسبت‌ها بری بوده ومورد تکریم میباشند .

آقای دکتر کشاورز با برنامه دولت مخالف بوده وباتذکربلزوم موافقت اکثریت مجلس‌شورای ملی بااظهارمطالب‌ازطرف اقلیت و مخالفت ایشان وفراکسیون توده بادولت‌آقای حکیمی و جمعی از وزرای‌آن‌ازاین لحاظ‌که مدتهای‌متمادی جزووطبقه حاکمه‌وزمامدار کشوربوده‌وآثاری‌ازآنان‌بنفع کشور وملت مشهودنگردیده بموضوع کابینه سابق‌وتشکیل وسقوط‌آن واشاره ببیانات‌آقای‌نخست‌وزیر سابق در روزسقوط‌دولت‌ایشان درمجلس وانعکاس‌آن پرداخته وموافقت‌فراکسیون توده‌را درآن‌مورد بمنظورحفظ اصول مشروطیت وقانون اساسی‌تشخیص داده وعقیده داشتند همان‌رویه‌درموردولت‌فعلی‌نیز ازناحیه‌اکثریت بعمل آمده وبدون دلیل و اثبات تقصیر ممکن است بسقوط‌دولت‌مبادرت‌نمایند پس‌از آن دراطراف‌هیئت حاکمه کشوروفقرعمومی جامعه‌که‌منشاء آن‌هیئت‌حاکمه بوده اشاره و اظهار داشتند نه تنها برفع آن اقدام نشده‌بلکه درتشدید آن نیز کوشیده وبا توسعه فقرو بدبختی دربین‌عموم‌طبقات کشور وجهل‌سیاسی وعلمی میان افرادملت وجلوگیری از ترویج علم و تشویق طبقات فاضل و هنر مند وایجاد محیط مساعد برای خرافات بادستگاه‌تبلیغاتی وپارهٔ‌اوراق‌وعدم‌جلوگیری از استعمال افیون والکل وایجادوحشت‌عمومی‌و کوتاه کردن دست افراد از دخالت واستفاده ازحق آزادی وحاکمیت‌خودورواج فحشاء وارتشاء ودزدی‌درشئون اجتماعی وسلب آزادی افرادو کارگران و کشاورزان در اصفهان وشیرازویزد وزنجان ومتوجه‌شدن‌عواقب وخیم این اوضاع بطبقه حاکمه وعدهٔ ازسرمایه‌داران وکار فرمایان شرحی‌بیان پس‌ازآن بموضوع‌بیکاری عمومی وعواقب سوء آن توجه نمودوبااشاره‌بتسلیح عشایر در اثرلاقیدی حکومت و انتشار بعضی اوراق وپارهٔ اظهارات مخالف استقلال تام‌وحق‌حاکمیت ملی وضرورت‌جلوگیری سریع‌ازاین اظهارات‌سوء و کیفر شدید مرتکبین چنین نتیجه گرفتندکه‌چون بالفعل در تمام طبقه‌حاکمه فساد اخلاقی واجتماعی وجود داشته ضروری است‌با توجه باجراء اصول قانون اساسی بفکر چاره عاجل برآیند ودر موردبرنامه دولت‌بطور کلی آن‌راناقص وفاقد قسمتهای ضروری وحساس‌از قبیل بهداشت‌وفرهنك‌دانسته ودرقسمت سیاست‌خارجی سیاست توازن وایجاد حسن‌تفاهم و مجازات عناصر محرك درتیرگی روابط سیاسی راخاطر نشان ساخته وبطور کلی عقیده داشتند دولت فعلی از لحاظ عدم توانائی قادر باصلاح امور اجتماعی وتأمین آزادی عمومی نبودوباقتدان‌عوامل مساعد درمجلس شورای ملی معتقد بودند مقتضی است دولت ائتلافی‌از خود ملت تشکیل و بایشتی بانی ملت اقدام باجرای اصلاحات نماید پس از آن شرح مبسوطی در تأیید همین منظور مشعر براستقلال‌سیاسی واقتصادی‌وحفظ تمامیت کشوروتأمین‌آزادی وبهداشت‌وفرهنك‌عمومی وتنظیم‌لایحه‌قانونی کار واصلاح وتجدیدنظردرقوانین

استخدام‌کشوری وانتخابات‌واصلاح‌حوزه دادگستری وبسط وتوسعه فلاحت وتعدیل‌مالیاتهاوتقویت‌انحصارها وتشویق‌صادرات و بسط وتوسعه فرهنك‌وبهداشت وتهیه ارتش نیرومند ملی‌ایرادچون‌پیشنهادختم جلسه شده‌بودیکساعت و ۴۰دقیقه‌بعدازظهرجلسه‌بعنوان‌تنفس و یکساعت و نیم قبل از ظهر روز پنجشنبه سوم خرداد ماه مجددا بریاست آقای دکتر معظمی تشکیل‌و پس از قرائت‌ماده ۱۱۲ آئین نامه‌داخلی دائر بمنع‌قطع کلام وتعرضات شخصی آقای‌اردلان باستناد ماده ۱۰۹ آئین نامه نسبت باظهارات‌قبل ازتنفس آقای‌دکتر کشاورز راجع بسوء تعبیر بیانات ایشان در موردداشجویان مختصرتوضیحی ایراد و آقای ذوالقدر نیز باستناد همان ماده‌دائر برفع سوء تفاهم‌در خصوص اظهارات آقای دکتر کشاورز راجع بفارس شمهٔ تقریر و بر اثر بروز تشاجر بین آقایان دکتر رادمنش و پور رضا آقایان نامبرده دو مرتبه‌مورداخطارواقع‌وچون با اخطار مقام ریاست بادامه این رویه پرداخته‌ونظم جلسه رامختل نمودند از طرف آقای نایب‌رئیس یکساعت و ربع قبل از ظهر جلسه تعطیل و به فاصله ده دقیقه مجددا تشکیل و پس از اظهارات ایشان دائر بضرورت حفظ نظم و وقایه آرامش در مجلس شورای‌ملی وتذکار رویه خارج ازقاعده آقایان دکتر رادمنش و پور رضا در اختلال نظم مجلس و ادامه‌آن رویه با اخطاراتی‌که در مورد آنان بعمل آمده لزوم اجرای ماده ۱۲۹ رادائر بمواخذه بامنع از حضور در مجلس نسبت باینکار دو نفر آقایان تذکار دامنه بیانات مقام ریاست مورد تصدیق آقایان نمایندگان واقع و پس از توضیح آقای محمد طباطبائی در تایید بیانات آقای نایب رئیس وضرورت حفظ‌انتظام در مجلس شورای‌ملی‌واجرای‌مواد‌آئین‌نامه‌داخلی‌بدون‌تبعیض‌در موردمتخلفین‌برحسب‌دستور آئین‌نامه داخلی بآقایان دکتر رادمنش و پور رضا اجازه دفاع داده شده و پس از توضیح آقایان نامبرده نسبت باجرای مادهٔ ۱۲۹ دائر بمواخذه بامنع حضور در مجلس تا هفت جلسه نسبت بهریك از آقایان مذکور جداگانه رای گرفته شده تصویب چون آقای پور رضا از مجلس خارج شده بودندو آقای دکتر رادمنش‌باتکلیف‌خروج‌ازمجلس‌ازطرف مقام‌ریاست امتناع نمودند بدستور ماده ۱۳۰ آئین‌نامه چهل دقیقه قبل از ظهر جلسه تعطیل و بفاصله ۱۰دقیقه مجدداً تشکیل و پس از توضیحات آقای ذوالقدر در تعقیب اظهارات بدوی خود آقای تجدد نیز بعنوان استفاده از ماده ۱۰۹ آئین نامه اظهارات آقای دکتر کشاورز را در مورد ایشان دائر به تغییر رئیس دارائی‌مازندران تکذیب و آقای‌ایرج اسکندری بعنوان اخطار نظام نامه راجع به‌بیانات دفاعیه آقای پوررضادرمورد فراکسیون‌حزب توده شرحی توضیحا ایراد و اظهارات ایشان را توهین آمیز دانسته و چون نسبت باعمال‌مجازات مندرجه در ماده ۱۲۹ و اظهارات آقای تجدد در مورد آقای دکتر کشاورز ذکر توضیحی را لازم میشمردند از لحاظ تصویب مجازات و ازنظراینکه موضوع رفع‌سوء تفاهم مربوط بایشان نبود اجازه داده نشده و برنامه دولت مطرح و آقای‌رحیمیان موافق و مقدمهٔ راجع به نبودن امنیت واقعی در کشور و تعدیات‌مامورین‌دولتی در اکثرشهرستان ها و سلب آزادی از افراد و عدم رعایت قوانین در مورد مردم و اعمال نظریات خصوصی درتغییرو

تبدیل مامورین و لزوم جلوگیری از این قبیل عملیات بمنظور رفاه مردم و سعادت کشور و ضرورت تشکیل محکمه ملی و تصویب طرح قانونی ایشان دائر بمجازات مجرمین شرحی تقریر و راجع ببرنامه دولت در مورد سیاست خارجی معتقد بسیاست روشن و مبتنی بر اصل توازن احترام متقابل بوده و اجرای ماده ۵ پیمان سه گانه و واگذاری مجانی موسسات ایجاد شده از ناحیه متفقین و جبران خسارات وارده بکشور و آزادی بازداشت شدگان سیاسی را تذکار و نسبت بامور اقتصادی برقراری روابط تجارتی و ایجاد حسن تفاهم در مورد بازرگانی ایران و شوروی و جلوگیری از سوءجریان انحصارات و جیره بندی و امور کارخانجات دولتی را معتقد و اظهار نمودند با تقویت و حمایت از محصولات داخلی کشور و توجه کامل به بهره برداری از کارخانجات و بهبود وضع کارگران و توجه کامل بطرز اداره و توسعه بانک کشاورزی برای حمایت از کشاورزان و توسعه اقتصاد ملی و جلوگیری از فقر عمومی و ضرورت واگذاری املاک درجز را به کشاورزان آن ناحیه و توجه بفرهنگ و بهداشت قوچان ایراد و باتذکار بوظنپرستی ایلات و عشایر آن حوزه و عدم وجود اسلحه بین آنان به بیانات خود خاتمه دادند چون پیشنهاد ختم جلسه شده بود بقیه مذاکرات در برنامه دولت بروز شنبه ۵ خرداد ماه سه ساعت بظهر موکول و چهل دقیقه بعداز ظهر جلسه بعنوان تنفس ختم

وروز شنبه پنجم خرداد ماه یکساعت ونیم قبل از ظهر بریاست آقای ملک مدنی نائب رئیس مجدداً تشکیل وپس از تقدیم لایحه تفریغ بودجه سال ۱۳۲۱ مجلس شورایملی ازطرف کارپردازی مجلس وارجاع آن بکمیسیون محاسبات ، آقای محمدطباطبائی کفایت مذاکرات رادرمورد برنامه دولت پیشنهاد وبعد از توضیح ایشان و مخالفت آقای طوسی ، ایشان پیشنهاد خودرا مسترد و بقیه شور در برنامه دولت شروع و آقای ایرج اسکندری به عنوان مخالف بدواً وجود اقلیت را در حکومت پارلمانی برای انتقاد درمسائل مملکتی ازضروریات مشروطیت شمرده و باجلب توجه اکثریت باین موضوع شمه راجع بخرابی وفساد در تمام شئون اجتماعی ونگرانی مردم نسبت باوضاع وضرورت تذکار مفاسد ولزوم جلوگیری ازآنها برای تسکین خاطر عموم اظهار وتوضیح دادند باوجود دوفکر و دو عقیده مختلف یکی راجع ببقای وضع موجود ونگهداری آن و دیگری دائر باصلاح وتحول درکلیه شئون کشور مقتضی است دولت ودستجات پارلمانی انتساب خودرا بپیروی یکی ازاین دوعقیده تصریح نمایند سپس بهبحث دربرنامه دولت پرداخته ومقدمه آنرا منطبق باعقیده اصلاح طلبی ومواد مندرجه آنرا مربوط بروش محافظه کاری تشخیص وبطور کلی آن را ناقص ومبهم شمرده و وافی بحل معضلات امور کشور نمیدانستند . بعدا با اشاره بقسمتی از مندرجات برنامه دائر بلزوم رفع هر گونه اختلاف نظر بین هادیان افکار معتقد بودند وجود افکار و عقاید مختلفه لازمه مشروطیت بوده واصول پارلمانی این اختلاف عقاید را ایجاب مینماید

پس ازآن بتعطیل اصول مشروطیت دردوران بیست ساله گذشته وعدم وجود آزادیهای فردی و مطبوعاتی واجتماعات وفرهنگ وخرابی افکار مردم و رسوخ آن افکار در سازمانهای دولتی و وجود آثار وبقایای دیکتاتوری ازقبیل حکومت نظامی ودخالت درشئون قضائی پرداختند واجرای اصول مشروطیت را باسازمانهای فعلی غیرممکن دانسته واظهار داشتند علاوه بر تصفیه سازمانهای دولتی ازعناصر دیکتاتوری ترویج وتعلیم اصول دمکراسی واعاده آزادیهای نامبرده والغاء حکومت نظامی شرط اساسی استقرار مشروطیت بوده ودر مورد امور اقتصادی ضرورت بهبود وضع کارگران وکشاورزان وبسط تعلیم وتربیت عمومی و توسعه بانک کشاورزی وکمک بامور فلاحتی و صنعتی را تذکار داده ومداخله دولت را در امور اقتصادی وتوجه کامل بامور صنعتی وتوسعه آنرا از اهم مسائل اقتصادی واجتماعی شمرده ودراین موقع (چهل دقیقه بعد از ظهر) چون عده برای مذاکره کافی نبود وبقیه مذاکرات ایشان بروز یکشنبه ششم خردادماه موکول وجلسه بعنوان تنفس تعطیل ویکساعت ونیم قبل از ظهر روز یکشنبه ششم خرداد ماه مجدداً بریاست آقای دکتر معظمی نایب رئیس تشکیل و آقای ایرج اسکندری در تعقیب بیانات قبل از تنفس خود مجدداً راجع بهرج ومرج سازمان اداری کشور و وقوع اغتشاش وقتل در اصفهان ولزوم اعمال حق حاکمیت دولت وتسلیم بازداشت شدگان سیاسی بمحاکم ایرانی وضرورت مطالعه قبلی وتعیین روش اقتصادی وتوجه برفع بحران بیکاری و تقویت کارخانجات داخلی وجلوگیری ازقطع اشجار جنگلها ولزوم تعیین تکلیف بودجه کل کشور وتعدیل آن و توجه بتصفیه حوزه قضائی واصلاح قوانین مربوطه و اجراء قانون هیئت منصفه و حذف محاکم اختصاصی رسیدگی بشکایات ازمامورین دولتی واصلاح قانون انتخابات انجمن شهر واجراء قانون انجمن‌های ایالتی وولایتی شرح مبسوطی تقریر وآقایان دکتر معاون وقبادیان وسایر نمایندگان کرمانشاهان راجع باظهارات آقای اسکندری باستناد ماده ۱۰۹ آئین نامه داخلی توضیحاتی رالازم میشمردند که باموافقت خود آنان موکول ببعد شده وآقای دهستانی کفایت مذاکرات را نسبت بشور دربرنامه دولت پیشنهاد نمودند و بعد از توضیح ایشان و مخالفت آقای فرخ چون عده برای اخذ رأی کافی نبود این پیشنهاد مسترد و آقای فرهودی پس از تذکار ضرورت حفظ نظم و رعایت اصول در مجلس شورایملی وانحراف اظهارات موافقین ومخالفین از حدود بحث دربرنامه دولت ، بعنوان موافق بپاسخ اظهارات آقای اسکندری پرداخته وتوضیح دادند وجود دستهٔ محافظه کار درمجلس شورای ملی منتفی بوده ونسبت باصلاحات عمومی قاطبهٔ نمایندگان موافق و خود دولت نیز دربرنامه تقدیمی تمام شئون اجتماعی را محتاج باصلاح دانسته واستقلام از روش دولت نسبت بامور اجتماعی و اقتصادی بیموضوع بوده زیرا در برنامه کلیات مسائل بعرض مجلس شورای ملی رسیده ولوایح مربوطه بآن اصلاحات بعداً تقدیم ومورد بحث قرار خواهد گرفت ونسبت بتربیت مامورین دولت بطرز دموکراسی عقیده داشتند بالزوم وضرورت این معنی معهذا نتیجهٔ متخذه از بیانات ایشان دراین مورد منتهی بهرج ومرج اداری و عدم انضباط شده وباید باتوجه بقانون اساسی وسایر قوانین متخلفین را کیفر بخشید وراجع بسیستم اقتصادی توضیح دادند این امر بایستی منطبق بااوضاع واحوال اجتماعی کشور بوده ومداخله دولت را در کلیه شئون اقتصادی مخالف قانون اساسی وتمایل عمومی میدانستند وراجع بتوسعه وتقویت کارخانجات نیز عقیده داشتند باتهیه محیط مساعد اقتصادی وعدم تحریک سیاسی عوامل کار باید برفع نیازمندی های کشور کوشید وراجع باعمال حق حاکمیت باتصدیق و تأیید آن معتقد بودند نسبت بکسانی که برخلاف اصل ۱۴ متمم قانون اساسی از بعضی نقاط کشور تبعید شده‌اند دولت رویه عملی اتخاذ نموده و در پاسخ قسمتی از اظهارات آقای دکتر کشاورز توضیح دادند درمجلس اکثریت منتسب بحزب وجود نداشته و نسبت جهل ملت ایران برخلاف واقع وعدهٔ افراد بیسواد کشور بمراتب کمتر از میزانی است که ایشان از بیانات شان استنتاج نمودند چون عده برای مذاکره کافی نبود بقیه مذاکرات بجلسه روز دو شنبه هفتم خردادماه ۳ ساعت قبل از ظهر موکول و مجلس یکساعت بعداز ظهر بعنوان تنفس ختم

وروز دوشنبه هفتم خرداد ماه یکساعت ونیم قبل از ظهر مجددا بریاست آقای ملک مدنی نایب رئیس تشکیل وآقای فرهودی پیرو اظهارات قبل از تنفسشان تلگراف شورای مرکزی اتحادیه کارگران اصفهان دائر باغتشاش وناامنی ووقوع قتل درشهر واختلال امنیت ازطرف عمال حزب توده را قرائت واینطور نتیجه گرفتند برای تامین کار وحصول نتیجه از کار خانه جلوگیری از تحریکات سیاسی در کارخانجات ضروری بوده پس از آن در مورد اظهارات آقای دکتر کشاورز عدهٔ بیسواد ملت ایران را بامراجعه باعمار رسمی دولتی ازهشتاد درصدهم کمتر دانسته وباآثار درخشان فرهنگی نسبت جهل را بملت ایران بیمورد شمرده و ضمنا برای تعمیم سواد توسعه مدارس وکلاسهای اکابر وتامین حقوق آموزگاران ودبیران را لازم میدانستند و نسبت ببیانات آقای دکتر رادمنش دائر بتجدید روابط اقتصادی بایکی ازهمسایگان ازلحاظ رفع سوءتفاهم توضیح دادند باتصویب قرارداد تجارتی ایران وشوروی در سال ۱۳۱۰ واجرای آن موضوع منحصرا تهمت بوده و ازسه سال قبل نیز روابط دوستی با همسایه شمالی طبق پیمان سه گانه بوجه کامل برقرار ومورد تصدیق ورضایت خود آنان نیز میباشد ، راجع بقسمتی از بیانات آقای اوانسیان نیز اظهار نمودند موضوع بردگی وجها من الوجوه در حقوق سیاسی ومذهبی واجتماعی ایران وجود نداشته ومقام اجتماعی کشاورزان در جامعه ایرانی مهم و محترم بوده و روابط بین کشاورزان ومالکین نیز باتکاء قانون اساسی مستند بقانون مدنی وقانون شهریور ۱۳۱۸ کاملا روشن بوده وراجع بارتش باتوجه باظهارات آقای کامبخش عقیده داشتند ملت ایران بعظمت وقدرت ارتش ملی خود علاقمند بوده وپس از قرائت پیامی بارتش ایران دایر بتجلیل مقام سربازان ودعوت آنان بحسن انجام وظایف وبرقراری نظم کشور راجع بعشایر خوزستان توضیح دادند اسلحه بین آنان نبوده وآنچه هم در اثر قضایای شهریور ۱۳۲۰ برای حفظ امنیت آن حدود وجود داشته تماما جمع آوری وتحویل مقامات ارتش گردیده است . چون عده برای مذاکره کافی نبوده وپیشنهاد ختم جلسه نیز شده بود بقیه مذاکرات بروز سه شنبه هشتم خردادماه سه ساعت قبل از ظهر موکول ومجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر بعنوان تنفس ختم .

و یکساعت وربع پیش از ظهر روز ۳ شنبه هشتم خرداد ماه مجددا بریاست آقای دکتر معظمی نایب رئیس تشکیل وآقای فرهودی به بقیه اظهارات خود پرداخته و باتذکار استرداد املاک مغصوبه عشایر برای عمران و آسایش خاطر آنان راجع بامور مالی درجواب آقای اردلان توضیح دادند درقبال قروض دولت ببانک ملی ایران مقادیر زیادی کالا موجود ومحل پرداخت قرضه مزبور بوده پس از آن بذکر دلائل موافقت خود باذولت فعلی پرداخته و نسبت بسیاست خارجی رویهٔ متخذه دولت رادربرنامه در باب جلب موافقت متحدین معظم نسبت باتخاذ ترتیب سهل وساده که بر اساس آن مناسبات عادی

ایام صلح جانشین مقررات پیمان سه گانه بشود تائید نموده وپس از قرائت اعلامیه سران سه دولت متفق معظم در کنفرانس طهران در آذرماه ۲۲ بمناسبت خاتمه جنگ اجرای ماده ۵ پیمان سه گانه و تخلیه خاک ایران را از قوای متفقین خواستار شده و راجع بفقره ششم برنامه در خصوص اصلاح وضع کشاورزان طرح قانونی که تهیه نموده بودند تقدیم داشته وبکمیسیون مبتکرات رجوع شد

آقای سپهبدی وزیر امور خارجه توضیحا اظهار نمودند از طرف دولت سه مراسله بسفارت کبرای دول ، انگلستان وامریکا و اتحاد جماهیر شوروی ارسال وبمناسبت خاتمه جنگ اروپا وضرورت برقراری اوضاع عادی در کشور تقاضا شده است قوای متفقین معظم کشور ایران را ترک وتخلیه نمایند بعد از بیانات ایشان آقایان دکتر معاون و قبادیان نسبت به تکذیب گزارش فرماندار شاه آباد که ازطرف آقای اسکندری قرائت شده بود وآقای فداکار در باب تکذیب تلگراف اتحادیه کارگران اصفهان مورد استناد آقای فرهودی وآقایان ایرج اسکندری ودکتر کشاورز نسبت بقسمتی از اظهارات آقای فرهودی

باستناد ماده ۱۰۹ آئین نامه داخلی بعنوان رفع سوء تفاهم هر یک اظهاراتی نموده و چون اکثریت نبود بقیه شور دربرنامه دولت بروز چهار شنبه نهم خرداد ماه چهار ساعت قبل ازظهر موکول و ۳ ربع ساعت بعد از ظهر جلسه بعنوان تنفس ختم وروز چهارشنبه نهم خردادماه یکساعت قبل از ظهر مجدداً بریاست آقای ملک مدنی نایب رئیس تشکیل و آقای عماد تربتی بعنوان مخالفت بابرنامه دولت بدواً راجع بلزوم اصلاح درهریک از وزارتخانه ها و ضرورت توجه بفرهنگ وبهداشت کشور و توسعه کشاورزی وآبیاری وازدیاد سرمایه بانک کشاورزی و الغاء قانون مالیات بر درآمد فعلی وتوجه بتعدیل مالیاتها وایجاد مالیاتهای غیرمستقیم وحسن اداره امور اقتصادی واصلاح قانون نظام وظیفه و باسواد کردن افراد نظامی وتسهیل درامور مربوطه بتلگراف و تلفن وسرعت وصحت آن و توجه ببهره برداری کامل کارخانجات دولتی وجلوگیری ازاختلاس و ارتشاء درمورد اموال ودر آمدهای عمومی والغاء محاکم اختصاصی ومقررات مضره وقانون تعدیل مال الاجاره ها وحسن ادارهٔ وزارت امورخارجه وتهیه کارمندان لایق شرح مبسوط ومفصلی تقریر وراجع بسیاست خارجی معتقد برعایت سیاست توازن واحترام متقابل واجراء ماده ۵ پیمان سه گانه دائر بخروج ارتش بیگانه از کشور بوده بعداً به بحث درضرورت اصلاح نسبت بکلیه شئون اجتماعی وارد شده و بی عدالتی اجتماعی وفقر عمومی وعدم توجه بمقررات مذهبی رامنشاء مفاسد دانسته و باتوجه هیئت حاکمه براه سازی وتادیهٔ قرضه ساختمانی وتهیه قوانین روابط کارگر و کارفرما و بیمه اجتماعی کشاورزان و رعایت اصول ومبادی مذهبی معایب نامبرده را قابل رفع تشخیص داده و در اجرای آزادیهای فردی واجتماعی معتقد بودند آزادی بایستی در حدود قوانین ورعایت اصول بوده ودرغیر آن صورت منتهی بایجاد هرج ومرج وعکس العمل شدید خواهد گردید چون عده برای مذاکره کافی نبود بقیه مذاکرات بجلسه بعد موکول ویکساعت بعداز ظهر جلسه بعنوان تنفس ختم .

وروز پنج شنبه دهم خردادماه یکساعت وربع قبل ازظهر مجددا بریاست آقای دکتر معظمی نایب رئیس تشکیل وپس از تذکار آقای نایب رئیس دائر بربع ممنوعیت آقایان دکتر رادمنش وپوررضا از حضور در جلسات واخطار نظامنامه آقای محمد طباطبائی باتذکر عدم مخالفت دراصل موضوع آقای عماد تربتی پیرو بیانات جلسه قبل خود در مخالفت بابرنامهٔ دولت شرحی ایراد و آقای فرخ بعنوان موافق بدواً در جواب آقای اوانسیان راجع به بهبود وضع کشاورزان آذربایجان و عدم وصول حد نصاب قانونی جهت آسوریهای شمال برای انتخاب یك نماینده مستقل و توضیح اظهارات آقای دکتر کشاورز نسبت بقضایای اردبیل و نیز راجع بقضایای یزد واصفهان مورد بحث آقای دکتر رادمنش وانجام وظایف قانونی ازطرف مأمورین محلی و تذکار فداکاری ایلات واحساسات وطنپرستی آنان وضرورت بقای اسلحه منحصراً دردست قوای نظامی دولت و توجه بحفظ روابط دوستی ایران وشوروی بارعایت اصول اول ودوم متمم قانون اساسی ولزوم رسیدگی بگزارش مأمور رسمی دولت راجع باستاندار آذربایجان ورد اظهارات آقای ایرج اسکندری درصنعتی نمودن کشور وعدم استعداد فعلی کشور نسبت باین موضوع شرح مفصلی ایراد و نسبت ببرنامه دولت اجرای کامل ماده پنجم پیمان سه گانه و جبران خسارات وارده بدولت وملت ایران وعدم دخالت درشئون کشور و همچنین توجه باسترداد املاک عشایر واصلاح حوزه قضائی وثبت اسناد وتجدید نظر دربرنامه فرهنگ و بهبود وضع اقتصادی کشور واصلاح حال مستخدمین دولت را متذکر ودراین موقع (مقارن ظهر) در اثر ایجاد سوء تفاهم بین آقایان ایرج اسکندری وسنندجی جلسه بعنوان تنفس تعطیل وبفاصله ۳ ربع ساعت مجدداً تشکیل وپس از توضیح مقام ریاست دائر برفع سوء تفاهم بین آقایان نامبرده آقای فرخ درتعقیب بیانات قبل از تنفس شرحی راجع ببانك ملی و اقدامات رئیس آن بنگاه بر خلاف اساسنامه بانك وصرف هزینه های بی موردتقریر و ورقه سئوالیه راجع بهمین موضوع از آقای وزیر دارائی تسلیم مقام ریاست نمودند .

آقای هژیر وزیر دارائی درقبال قسمت اخیر بیانات آقای فرخ راجع ببانك ملی شرحی دائر بوجود سوء تفاهم نسبت باین موضوع وضرورت رفع آن و تذکار خدمات مهم بانك ملی و ضرورت تقویت آن از لحاظ استقلال اقتصادی کشور ایراد وراجع باظهارات آقایان نمایندگان درخصوص برنامه دولت توضیح دادند هیئت دولت حقایقی راکه از طرف نمایندگان محترم راجع باوضاع عمومی کشور اظهار گردیده تصدیق ومورد توجه قرار داده و اجرای منویات آقایان نمایندگان منوط بوجود دو عامل مؤثر میباشد یکی بهبود وضع کارمندان دولت که اکثریت آنان افراد پاکدامن و صدیق بوده مورد نظر دولت ومجلس واقع و عامل دیگر وضع مالی کشور است که در نتیجه تصمیمات دولت سابق راجع باقتصادیات قسمت اعظم در آمد دولت رو بنقصان رفته و مقتضی است دراین مورد مهم نقشه اقتصادی جامعی که مناسب باشئون اجتماعی واوضاع و احوال عمومی کشور باشد باپشتی بانی مجلس شورای ملی تنظیم و بمرحله اجرا درآید و در هرحال اجرای مقاصد مجلس شورای ملی وجهه همت دولت بوده ونسبت بعزیمت قوای خارجی با اتکاء به پشتی بانی مجلس شورای ملی اقداماتی نموده و باتوجه بحسن نظر و اعتماد مجلس شورای ملی و تناسب وسائل و عوامل کار به ترتیب الاهم فالاهم بانجام اصلاحات خواهد پرداخت چون عده برای مذاکره کافی نبود بقیه مذاکرات بقبل از ظهر روز شنبه دوازدهم خورداد ماه موکول ومجلس یکساعت بعدازظهر بعنوان تنفس تعطیل ویکساعت و ربع قبل از ظهر روز دوازدهم خرداد مجدداً بریاست آقای ملک مدنی نایب رئیس تشکیل وبحث در برنامه دولت شروع و آقای دکتر مصدق بعنوان مخالف بدواً راجع بموجبات پیدایش حکومت آقای بیات و عوامل سقوط آن و همچنین علل تشکیل دولت کنونی و نظریات کلی و اساسی خودشان نسبت به تشکیل دولت و حسن ظن نسبت بشخص آقای حکیمی نخست وزیر وعدم توجه ایشان بانتخاب وزیران برحسب تمایل افکار عمومی شرحی تقریر پس از آن باظهار نظر در برنامه پرداخته وراجع قسمت اقتصادی و مالی عقیده بحذف اداره باربری و انضمام اداره غله ونان بوزارت دارائی و تجدید نظر در قانون مالیات بر درآمد و اصلاح فوری سازمان اقتصادی داشته و باتذکار ضرورت اصلاح قانون انتخابات و توسعه و اصلاح سازمان زندان تهران و شهرستانها بانتقاد از رویهٔ بانك ملی و بانك سپه پرداخته و از هرحیث این دو سازمان اقتصادی را محتاج ببازرسی دقیق و اصلاح کامل میدانستند و چون در ضمن این بحث اشاره بسوء استفاده یکی از آقایان نمایندگان از سفته بانکی مودند اکثریت آقایان نمایندگان اصرار درافشاء نام آن شخص نموده و چون ایشان احاله بدفاتر خود بانك سپه نمودند عده از آقایان بعنوان اعتراض از جلسه خارج و چون عده کافی نبود نیمساعت قبل از ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل و سه ربع ساعت بعد از ظهر مجدداً تشکیل و آقای فاطمی بعنوان اخطار نظامنامهٔ تقاضا نمودند برای رفع سوء تفاهم نام شخصی که منظور نظر آقای دکتر مصدق بوده علنا در مجلس ذکر شود آقای دکتر مصدق پس از ادامه بیانات خود در برنامه راجع به بازرسی در شرکت تلفن و تعقیب مختلسین وعدم توفیق خودشان در تشکیل اقلیت و ضرورت اصلاح قانون نظام وظیفه تقدیم قانون استخدام مهندسین و توجه دولت نسبت بمعاملات کامبونهائی که از طرف اشخاص و شرکتها واردشده درقبال اظهارات آقای فاطمی عقیده داشتند هیئتی مرکب از آقایان : فاطمی فرخ فرهمند ـ مهندس فریور و مظفر زاده ببانك ملی وسپه و دفاتر آن مراجعه و موارد سوء استفاده را بعرض مجلس شورای ملی برسانند

آقای زند وزیر جنگ نسبت با ظهارات اخیر آقای دکتر مصدق در مورد بانك سپه توضیحا اظهار نمودند براثر گزارشهای واصله دائر بسوء جریان امور بانك بازرس مخصوص اعزام و چون عملیات رئیس آن از حدود مقررات اساسنامه خارج بود از شغل خود بر کنار و کمیسیونی مشغول رسیدگی بجریان امور بانك بوده و شخص متخلف نیز حقوقا و جزائیا مورد تعقیب واقع و نسبت بمعاملاتی که بدون وثیقه انجام شده اقدام باخذ وثیقه قانونی بعمل خواهد آمد

بقیه مذاکره دربرنامه دولت بروز یکشنبه ۱۳ خورداد ماه ۳ ساعت بظهر موکول و مجلس یکساعت وربع بعد از ظهر بعنوان تنفس تعطیل و یکساعت پیش از ظهر روز سیزدهم خرداد ماه بریاست آقای سید محمد صادق طباطبائی تشکیل و آقای حکیمی نخست وزیر توضیحا اظهار داشتند بیانات آقایان نمایندگان محترم در جلسات متوالی در مورد برنامه دولت قسمتی مربوط براهنمائیها و اطلاعات سودمندی بود که بحکم بصیرت وتجربت درشئون مختلفه اجتماعی بدست آمده وبرای دولت قابل توجه بوده و باکمك وپشتیبانی مجلس شورای ملی اصلاحات منظور عملی خواهد گردید ، اظهارات مربوط بشکایات از طرز جریان امور نیز مورد تصدیق خود دولت بوده و با تقویت نمایندگان محترم رسیدگی شده و مأمورین دولت بوظایف

قانونی و اجتماعی خود آشنا خواهند گردید . مطالب مربوط باذربایجان نیز مورد توجه و علاقه کامل هیئت دولت بوده و تقاضای راجع بارتش با اعتقاد باستحکام مبانی ارتش ملی طرف توجه‌خاص دولت واقع وباصلاحات‌لازمه مبادرت خواهد گردید و راجع بسیاست خارجی اظهار نمودند بطوریکه ضمن برنامه نیز توضیح شده مبانی آن براستقلال تام و تمام و حاکمیت ایران و رعایت سیاست توازن و احترام متقابل بوده و نسبت باجرای ماده ۵ پیمان سه گانه‌دولت باستظهار نماینده آن‌محترم اقدامات اساسی بعمل آمده و در خاتمه باتقاضای رای اعتماد و تعیین تکلیف دولت اجراء اصلاحات مورد نظر را منوط بقدرت قانونی وثبات حکومت مرکزی و پشتیبانی مجلس شورای ملی دانسته و وجود وحدت نظر را در چنین موقع خطیر موجب خیر وصلاح کشور میشمردند.

آقایان محمد طباطبائی - نبوی - دهستانی و فیروزآبادی کفایت مذاکرات را پیشنهاد و پس از توضیح آقای محمد طباطبائی و اظهار مخالفت آقای طوسی کفایت مذاکرات تصویب و بنا بر پیشنهاد آقای رضا حکمت و موافقت اکثریت به‌کیفیت مندرجه درماده ۹۲ آئین‌نامه داخلی باورقه اخذ رای‌اعتماد بعمل آمده‌از ۹۵نفرعده نمایندگان حاضر ۲۵ موافق و ۷ مخالف و ۶۳ نفر ممتنع بودند و بالنتیجه اکثریت حاصل نگردید. چون پیشنهاد ختم جلسه شده بود جلسه‌آتیه بروز ۵شنبه هفدهم خرداد ماه سه ساعت قبل از ظهرودستور آن‌اوراق موجوده اعلام ومجلس مقارن ظهرختم‌شد

نایب رئیس - آقای مجد ضیائی

مجد ضیائی - دریکی‌ازجلسات ساعت‌مقرره تشکیل جلسه را ساعت ۸ مقرر فرمودند ما درسر ساعت آمدیم و اینجا نشستیم تا پنجاه‌و پنج دقیقه قبل از ظهر جلسه را تشکیل دادند بنده خواستم عرض کنم که فقط مواد نظامنامه همان ماده ۱۰۹ نیست آقایان خوبست‌تمام مواد نظامنامه‌را اجرا بفرمایند و بعد ها از تمام مواد نظامنامه پشتیبانی بفرمایند و از تمام مقررات متابعت بفرمایند یعنی همان ساعت‌که تشکیل جلسه را معین میکنند‌حاضر بشوندکه کارها سریعاً انجام شود .

نایب رئیس - آقای‌طباطبائی(گفتند نیستند)

آقای فرمانفرمائیان

فرمانفرمائیان - عرض کنم در آنروز که‌اینجا مذاکرات‌بودآقای دکترمعاون‌وآقای‌فرخ‌یك‌بیاناتی کردندبنده ازنظراینکه‌این‌بیانات درمجلس‌شورای ملی عرض شده است لازم میدانم‌که توضیحی عرض کنم و آن این است‌که آقای فرخ .... (صدای زنك نایب رئیس)

نایب‌رئیس - آقا راجع بصورت جلسه‌اگر فرمایشی دارید بفرمائید این مربوط بصورت جلسه نیست

فرمانفرمائیان - چون آقای دکتر معاون بعنوان اتکاء بماده ۱۰۹ اظهاراتی کردند که در صورت جلسه آثارش‌هست‌وبنده‌لازم‌میدانم‌که‌تکذیب کنم همانطورهم آقای فرخ بیاناتی کردند و در صورت مجلس هست بنده از این نظر اجازه میخواهم که‌عرایضی بکنم

جمعی‌از نمایندگان - آقا اینکه اعتراض بصورت جلسه نیست

نایب‌رئیس - درصورت جلسه‌از نظرتصحیح صورت‌جلسه بایدصحبت شودچون‌اظهارات‌شمامبحث علیحده‌ایست‌و مربوط بصورت‌جلسه نیست‌اگر راجع بصورت جلسه است بفرمائید

فرمانفرمائیان - در هر حال عرایض بنده مربوط به‌بیاناتی است که‌آقای دکتر معاون‌وآقای فرخ فرمودند ودر صورت مجلس لابد خلاصه آن ذکر شده است وچون بنده آن بیانات را تکذیب میکنم باصورت‌جلسه مخالفم‌ولابدحالا رای‌میگیرید بصورت مجلس بنده مخالفم با صورت جلسه (همهمه نمایندگان)

نایب‌رئیس - جنابعالی‌خودتان‌ازو کلائی‌هستید که‌ده دوره در مجلس سابقه دارید وآشنا بوظایف مجلس‌و هستید که اعتراضات در صورت‌جلسه مربوط به اعتراض ببیان یکنفر نماینده نیست (صحیح است) شما باید اعتراض کنید که آن بیانات درست بوده یانبوده و تکذیب کنید(صحیح‌است) و این مربوط به بعداز صورت‌جلسه‌است

فرمانفرمائیان - پس بنده اجازه میخواهم که بعد از تصویب صورت جلسه عرایض خود را عرض کنم

نایب‌رئیس - بسیار خوب بعد از تصویب صورت‌جلسه‌چندنفر دیگرهم‌برای‌قبل‌ازدستوراجازه خواسته‌اند -آقای‌طوسی

طوسی - ازاین‌تذکر راجع بصورت‌مجلس میخواهم همه آقایان را باتاثر خودشریك کرده‌باشم این صورت جلسه خلاصه ۱۳ جلسه‌است که‌بعنوان تنفس ختم شده و سبب ختم جلسات را درهرجلسه نبودن اکثریت ذکر میکند بنده وارد جزئیات نظریات خودم نمی شوم همینقدر میپرسم که آیا انصاف است وظیفه‌ما وظیفه‌نمایندگی همین است در هرجلسه اعلام میشود ساعت ۸ساعت ۹ کدام روز در این ساعت مجلس تشکیل شده به قضاوت وجدانی خودتان واگذارمیکنم

نایب‌رئیس - آقای کاظمی در صورت جلسه نظری دارید ؟(کاظمی - بلی)بفرمائید

کاظمی - در ضمن فرمایشات آقای دکتر کشاورز (مهندس فریور - این‌مربوط‌بصورت‌جلسه نیست) راجع بوقایعی که در اردبیل اتفاق افتاده بود بیاناتی فرمودند ونسبت‌نادانی‌دادند که‌من‌جواباً عرض کردم که‌اگر نادانی یك‌کاریرا کرده‌است مربوط باکثریت‌واقلیت‌مجلس‌نیست‌ولی‌درروزنامه‌هادیدم که منعکس شده است مظفرزاده - آقای رئیس چرا نمیفرمائید مربوط بصورت جلسه‌نیست) که‌من گفته‌ام یك‌نادانی این‌را نوشته است دزروزنامه وحال‌آنکه بنده اینطور عرض‌نکردم بنده گفتم اگر یك‌نادانی چنین کاری‌کرده است باکثریت مجلس‌چه مربوط است وگناه اکثریت نیست (صحیح است)

نایب رئیس - اظهار ایشان آقای‌مظفرزاده راجع ببیانی است‌که کرده‌اند واین مربوط بصورت جلسه است چون ایشان میگویند من‌اینطور نگفتم آقای ساسان راجع بصورت‌جلسه فرمایشی هست ؟

ساسان — عرض‌کنم آقایان دکتر شفق و دکتر عبده مسافرتشان بااجازه مجلس واز طرف مجلس بوده است (بعضی از نمایندگان - اینطور نیست) (فداکار - بااجازه‌مجلس نبوده است) این‌را خواستم تذکر بدهم که آنها را غائب بی اجازه ننویسند .

نایب رئیس - مرخصیشان تصویب میشود آقای ساسان .

ساسان - ... یکی‌هم موضوع دیر آمدن بدون اجازه بود که معلوم نیست ساعت حضور در مجلس کی هست ؟ (یمین‌اسفندیاری - همان موقع‌که رئیس مجلس اعلام میکند) ساعت ۹ اعلام میشودو ساعت ۱۱شروع میشود ومانمیدانیم چه‌ساعتی است

نایب رئیس - ساعت وروز تشکیل جلسه‌در جلسه قبل تعیین میشود وهمان ساعت ۹ است ودر همان ساعتی‌که معین میشود بایدآقایان اینجاحاضر باشند (صحیح است) (مجد ضیائی - باید ادارهٔ مباشرت تشخیص بدهد)

نایب رئیس - آقای هاشمی .

هاشمی - چون‌دوست نمیبمارد‌از بالا‌جایگاه هیئت رئیسه با آقایان محترم صحبت بکنم ،پائین میآیم ولواینکه عرضم هم مختصر باشد اعتراضات درصورت مجلس باید نسبت بموضوعاتی باشدکه‌در صورت مجلس یك‌انعکاسی داشته باشد یعنی دراین صورت خلاصه مذاکرات‌باشدنه آنچه‌که اتفاق‌نیفتاده باشد (صحیح است) ومادر ذهن خود ودرخیال‌خود تصور کرده باشیم وخیال کرده باشیم‌که اگر آنکار میشد بهتر بود وآنوقت بلندبشویم واعتراض‌بکنیم بصورت مجلس مانندآن اعتراضی که جناب آقای فرمانفرمائیان فرمودندکه‌بدیگران بموجب‌ماده۱۰۹ حق‌دفاع داده‌شدصحبت کردند حق نطق داشتند ومنهم درهمان موضوع بخصوص باستناد همان ماده ذیحق بودم ولی‌دراینموضوع بمن اجازه نطق‌داده نشد (فرمانفرمائیان - خیر اشتباه میفرمائید)- خیر اشتباه نیست‌بالاخره‌حق‌آقا محفوظ ودر موقعش‌هم صحبت خواهید فرمود آنچه که آقای‌مجد ضیائی و سایر آقایان فرمودند که ساعات تشکیل جلسه چه موقع است بنده عرض میکنم همان ساعتی است که مقام ریاست تعیین میفرمایند ساعت هشت یا ساعت ۹ تعیین میشود ولی متاسفانه ۵۵ دقیقه قبل‌ازظهر جلسه تشکیل میشود در هر حال بنده آقایان را متوجه میسازم که وقت همان وقتی است که جناب آقای رئیس در آخر جلسه اعلام می فرمایند ولی آقایان دیر تشریف میآورند و هنگامی که روز جلسه اکثریت آقایان وکلا حاضر شدند که بتوان جلسه را تشکیل داد آنوقت زنك زده میشود وهر فردی هم خیال میکند که اگر من دیر آمدم‌تاثیر ندارد سایر رفقا خواهند آمد و این خود موجب تاخیر در انعقاد جلسات میشود (صحیح است) و امیدوارم من بعد همان موقعی که اعلام می شود آقایان تشریف بیاورند و زنگ جلسه زده شود (صحیح است)

نایب رئیس - آقایان اردلان ،دکترمعاون فرخ‌دیگر نظری‌درصورت مجلس ندارید ؟

فرخ - عرضی ندارم

دکتر معاون - بنده‌هم نظری ندارم

اردلان - بنده راجع بصورت جلسه اجازه خواسته بودم

نایب رئیس — راجع بصورت مجلس نظری داشتید ؟

اردلان — بلی اگر اجازه بفرمائید عرض کنم .

نایب رئیس - بفرمائید

اردلان - میخواستم عرض کنم این آقایان همکاران ما که بامریکا رفته اندواین موهن است که هرروزمینویسند غائب بدون اجازه اینهمایرای انجام یك خدمت ملی رفته‌اند(مهندس فریور - با اجازه نبوده است) و ازهیئت محترم رئیسه تقاضا میکنم که‌یك تصمیمی بگیرند که‌دیگرنوشته نشود بدون اجازه

نایب رئیس - صورت مجلس تصویب شد

۲ - اقتراع شعب ششگانه

نایب رئیس - چون‌موعدقانونی‌شعب‌منقضی شده است اگر اجازه بفرمائید بدوا اقتراع شعب بعمل آیدعده‌حاضر ۱۱۷نفر بهرشعبه۱۹ نفرمیرسد بعدبشعبه‌های‌اول ودوم‌وسوم‌هم‌یکنفراضافه‌میشود

(اقتراع بعمل آمده‌ونتیجه‌بقرارذیل حاصل شد)

شعبه اول- آقایان : بهبهانی - حیدرعلی‌امامی دکتر مجتهدی - فاطمی - معدل - دکتر کیان - امیرتیمور - عماد تربتی - صمصام‌قبادیان-نا کباز فرهودی - حشمتی -گنابادی - امام جمعه -صفوی ظفری - ملك مدنی - نجومی

شعبه دوم آقایان : مهندس فریور- مراداریه رحیمیان - مؤید قوامی - خلعت بری - اکبر — فولادوند - ملایری - محمدعلی اعتماد - حاذقی - مرآت اسفندیاری - تجدد - هاشمی — صادقی- دکترمعاون - مظفرزاده - دهستانی - فرخ- گیو .

شعبه سوم - آقایان : سیدضیاء الدین-نقابت آوانسیان - آصف - روحی - رفیع - صدریه — فیروزآبادی - اسکندری - جلیلی - مهندس پناهی دکتر کشاورز - محیط - رفیعی - ذوالقدر - مقدم سنندجی- گرگانی - آشتیانی .

شعبه‌چهارم- آقایان : سرتیپ‌زاده - علی‌دشتی طهرانچی - صدرقاضی - کامبخش - تیموری — یمین اسفندیاری - دکترزنگنه - دری-جمال‌امامی فرود -کاظمی - افشارصادقی - عامری- دکترفلسفی اقبال- بیات - شقائی-طوسی .

شعبه‌پنجم- آقایان : تیمورتاش — ساسان - مجد - بوشهری - دکترمصدق - طهرانی- فتوحی ذوالفقاری - جواد مسعودی — ایرج اسکندری - فداکار - پوررضا - دکترطاهری - مؤید ثابتی— مخبر فرهمند - دکتر آقایان - ایپکچیان- نبوی خلیل دشتی .

شعبه‌ششم - آقایان : لنکرانی — سیدمحمد صادق طباطبائی - اردلان - محمد طباطبائی — فرهمند - مجدضیائی - اسعد - حکمت — نمازی - افخمی - اخوان - شهاب فردوسی - دکترزادمنش ثقة الاسلامی - منصف - بهادری - دکتر معظمی تولیت - عدل .

بشعبه اول علاوه میشود - آقای گله‌داری . بشعبه دوم آقای شریعت زاده بشعبه سوم آقای فرمانفرمائیان

نایب‌رئیس — آقای‌نبوی‌پیشنهادی کرده‌اند که قرائت میشود و اگر مورد تصویب واقع شد البته برای مذاکرات قبل از دستور هم که دو سه نفر اجازه خواسته اند اجازه داده میشود پیشنهاد ایشان‌قرائت می شود:

پیشنهاد میکنم پس از قرائت صورت مجلس یکنفر نماینده بانك انتخاب شود

نبوی — عرض میکنم طبق قانون باید اول اردی بهشت آقایان این انتخاب را فرموده باشند ولی چون بواسطه طرح برنامه دولت وسایر کارهای دیگری که در دستور آمد این‌موضوع مسکوت ماند و فقط یکنفر انتخاب شد و نسبت به یکنفر دیگر اکثریت حاصل نگردید بنابراین چون حالا اولین جلسه است که ازآن امورفراغت حاصل شده بهتراست اجازه بفرمائید که این یك نفر ناظر بانك هم انتخاب شود (صحیح‌است)

نایب‌رئیس — همینطور است که‌میفرمائید و باید در اولین جلسه اردی‌بهشت ماه انتخاب‌شده باشد ولی عجالة اکثریت برای رای نیست(نبوی- هفت هشت نفر بیرون‌هستند بفرمائید بیایند)(امیر تیمور -همه‌بیرون نشسته اند بفرمائید بیایند) بنابر این تصور میکنم موافقت‌بفرمائید که درجلسه‌آتیه این موضوع انتخاب شود (صحیح است)

حاذقی — اجازه میفرمائید بنده تذکر نظامنامه ای دارم

نایب‌رئیس — مطابق کدام ماده

حاذقی — ماده ۲۵ آئین نامه داخلی می گوید کمیسیونها موظفند که گزارشی ازکار های خودشان را بعرض مجلس شورای‌ملی‌برسانند کمیسیون‌عرایض و مرخصی گزارش عملیات خودش را تهیه کرده است و از طرف رئیس کمیسیون حاضر است اگر اجازه بفرمائید قرائت شود

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

یکی ازکارهای حساس مجلس‌که‌تاکنون بقدر اهمیت خود متظاهر نبوده‌وبایدبیش‌از گذشته مورد دقت باشد توجه‌بدادخواهی است = پس‌ازنومیدی ازسلسله مراتب ازتمام نقاط‌کشور بمجلس متوسل و ازاین آخرین پناه احقاق حق را متوقعند — کمیسیون عرایض ومرخصی که برگزیدهٔ پارلمان و رجع این امر مهم عمومی‌است‌ازلحاظ‌تماس‌مستقیم باافراد ولزوم حمایت ازمظلومین‌مسئولیت‌محسوسی دراعهده دارنبوده و کمیسیونهای‌قبل‌البته بقدرتوانائی خود این وظیفه را انجا داده اند - ولی بعد از انتخاب کمیسیون فعلی جریان امورعرایض ازنزدیك مطالعه‌ومشاهده شد که درسایه آزادی مردم‌دراین دوره یاتوسعه حدود اجحافات متنوعه روز بروز برتعداد مظالم‌وتظلم‌افزوده‌بالنتیجه‌تکالیف کمیسیون وزحمات متصدیان امور عرایض راسنگینتر نموده لذا تصمیم جدی واقدام مؤثر تراز گذشته ضرورت یافته‌که حتی الامکان‌ازتعدی وتخلفات‌ازوظیفه‌وقانون جلوگیری وپریشانی خاطر مردم بامید و آرامش مبدل گردد .

اینك بمراعات مقررات آئین‌نامه داخلی‌ولزوم پشتیبانی مجلس از این منظور طرزعمل کمیسیون را اجمالا باستحضار مجلس رسانیده تفصیل این اجمال راهریك ازآقایان ممکن است‌تشریف‌آورده بشخصه معاینه فرمایند - کمیسیون عرایض‌ومرخصی در این سه ماهه هرهفته بلا استثناء روزهای شنبه- سه شنبه - پنجشنبه - ازساعت ۸ صبح تشکیل و با تشریك مساعی آقایان‌اعضاءعرایض رابدقت‌رسیدگی وبوزارت خانه های مربوطه رجوع نموده و موارد مهمه را بمکاتبه عادی قناعت نکرده حتی بوسیله تلفن از شخص وزیر یامعاون ومتصدیان امر نتیجه اقدامات وجواب مرجوعات مطالبه‌وجدایاقشاری‌شده است که‌اجرای‌اوامر مجلس‌درهیچ مرحله‌بمسامحه‌ومسامحه مصادف‌ومتوقف‌نگردد‌وباعث سرگردانی ونومیدی دادخواهان نشود با اینحال اگر مطلبی بتعویق افتاده‌وشکایتی‌بیش ازحدمتعارف‌طول کشیده‌وتکرار مکاتبه موجب‌تضییع‌وقت‌بوده‌از وزارت‌خانه‌هانماینده خواسته‌وگاهی‌لدی‌الاقتضاء شخص‌وزیرراهم‌دعوت و علت تعویق امر و تسامح مامورین حضورا پرسش و بالاخره نتیجه از جاعات استعلام و تاکید در حقگذاری شده است — چنانکه شکایات متواتره اخیره از بی اعتدالی که کمیسیون‌تشخیص مالیات و سوء استفاده مامورین مالیات‌بر درآمد همچنین تحمیلات مامورین ژاندارمری باهالی ولایات و بی انضباطی امور دخانیه بعض‌شهرستان ها واستفاده مامورین از سهمیه‌رعایای‌شهرستانها و نیزاجحافات و تبعیض در پخش کالاهای انحصاری مخصوصا مجرومیت اهالی بعضی شهرستان ها و دهات از سهمیه قندو شکر و قماش که قسمت عمده‌مراجعات را تشکیل داده و میتوان گفت تظلم مشترك اکثر مردم کشور است چون این مطالب نظر کمیسیون را جلب نمود برای تعدیل رفتارمامورین و جلوگیری از نا حساب اقدام موثری لازم بود از وزارت خانه های مربوطه متناوبا نماینده‌دعوت و بشرح زیر مذاکره شده است

اول — شکایات اکثر اهالی مرکز وولایات از طرز عمل کمیسیون تشخیص و بی اعتدالی در تعیین مالیات بر درآمد و سوء استفاده متصدیان و مامورین و انحراف آنها از نص قانون مالیات که آقای دکتر مهین‌معاون وزارت دارائی‌بسمت نمایندگی آنوزارت‌بکمیسیون‌عرایض معرفی‌وایشان باتفاق آقای مانك مستشار مالیات بر در آمد و آقای رئیس مالیات بردرآمد تهران‌و آقای‌رئیس مالیات بر شرکتها حضوریافته مذاکرات‌وتحقیقات لازمه بعمل آمد و تاکید شد که تخلفات ازقانون و هر گونه‌تعدی و سوءاستفاده مامورین‌ومتصدیان را مورد باز پرس و تعقیب کیفری قرار داده در رفع تظلم و رفاه مودیان مالیات طبق مقررات قانون اقدام سریع وموثرنموده تا گزارش آن به عرض مجلس شورای ملی برسد

دوم - شکایات از شرکتهای دخانیه و سوء استفاده متصدیان ومامورین ازحق‌مردم ومحرومیت اهالی بعضی ولایات از سهمیه توتون و سیگار آقای مدیر کل انحصار دخانیات ازطرف وزارت دارائی بسمت نمایندگی معرفی و در کمیسیون حضوریافته نسبت باصول شکایات مذاکره‌ومخصوصاً راجع باختلاف گفتگوی شرکت دخانیه ساوه‌که اخیراً محل مشاجره و مورد بحث بوده رسیدگی‌و موکداً مقرر شد در حسن انتظام کلیه امور دخانیه و حفظ انضباط در تمام نقاط و کوتاه کردن دست اشخاص ناصالح ودادن سهمیه اهالی هرمحل بخود آنها و تسهیل در عمل اقدامات مفید و موثری نمایند که شکایات رفع و نتیجه باستحضار مجلس برسد .

سوم - شکایات از هرج و مرج امور کالا های انحصاری و قند شکر و قماش و سوءاستفاده متصدیان و مأمورین و محرومیت اهالی بعضی نقاط از دریافت سهمیه خود آقای مدیر کل پخش کالابوسیله مقام نخست وزیری دعوت و دراطراف مطالب مذاکره و بطوریکه جواب گفتند بعضی از این بی ترتیبیها نتیجه عمل باربری گذشته بود که کالابمقصدنرسیده واخیراً بتنظیم‌برنامه‌ای‌مشغولند که قریباً بی اعتدالیها جلوگیری و در پخش کالا مراعات انتظام و اعتدال و رفع تعدی خواهد شد بالفعل شکایات مربوطه ببعضی نقاط آذربایجان و فارس را که در دست اقدام بود یادداشت نمود که با رجوع به پرونده موجبات رفع نگرانی ذوی - الحقوق راهرچه زودتر فراهم ونتیجه رااطلاع‌دهد که بعرض مجلس برسد .

چهارم - شکایات از طرز رفتار و تعدیات مأمورین ژاندارمری در ولایات مخصوصاً سکونت آنها در خانه های اهالی (بدون اجازه و اجاره) کمیسیون نماینده از وزارت کشور دعوت و در اطراف شکایات حضوراً رسیدگی و تاکید نمود که موجبات رفع نگرانی متظلمین را مؤثراً فراهم نمایند که نتیجه بعرض مجلس برسد .

پنجم - شکایت سندیکای پزشکان از طرز عمل وزارت بهداری مخصوصاً خرید دارو و پخش آن بین بیماران فراء وقصبات نماینده سندیکابرای توضیح مطالب دعوت و حضوراً مذاکراتی بعمل آمد و مخصوصاً آقای وزیر بهداری وقت هم دعوت شدند و نسبت بمطالب سندیکا مذاکره شد جواباً اظهار داشتند که تهیه دارو به بنگاه

داروئی واگذار شده است نماینده سندیکا هم از این جواب آگهی یافته است در بعضی موارد نیز هروقت لازم بوده شخص دادخواه بکمیسیون دعوت و بشکایت و توضیحات او توجه و اقدام لازم‌شده و ماحصل عملیات کمیسیون هرهفته برای مزید آگهی در روزنامه رسمی کشور و سایر جرائد معروف درج و بعداً نیز تاآنجا که وظیفه قانونی کمیسیون تجویز مینماید بشکایات واصله رسیدگی و گزارش آن باطلاع مجلس خواهد رسید که باصول شکایات وطرز رفتار مقصدیان و مامورین دولت متوجه و ازنتیجهٔ اقدامات آگاه باشند .

چنانکه تا کنون هم پاسخنامه های ارسالی وزارتخانه ها لدی‌الوصول از دبیرخانهٔ قانونگذاری بمتظلمین ابلاغ و درروزنامه رسمی کشور نیز درج شده است که از نتیجهٔ دادخواهی خود و اقدامات مجلس آگاه و آسوده خاطر باشند .

چون نامی از دبیرخانه برده شد سزاوار است گزارش فوق را بشرح زیر ختم نماید : از اول دوره چهاردهم تا کنون نمره کتاب ثبت عرایض بنوزده هزار شماره رسیده که عملکرد دبیر خانه از حیث پیش نویس - پاکنویس - رونوشت - جواب - شاکی و غیره متجاوز از نود هزار ورقه بوده ودرپیشرفت اینکار زیاد مراقبت و تخصص آقای عنقا رئیس دبیرخانه و زحمات فوق‌العاده کارمندان آن اداره موثر و مکمل کار کمیسیون و شایستهٔ تشویق و قدردانی است . در خاتمه برای کمیسیون عرایض و ادارهٔ دبیرخانهٔ ازحیث میز — تلفن — ماشین تحریر - استخدام ماشینیست آزموده وغیره حوائجی بنظر رسیدکه تهیه آن از هیئت محترم رئیسه تقاضا شد - جای بسی تشکر است که مخصوصاً آقای دکتر معظمی نایب رئیس ازطرف آن هیئت شخصاً نواقص را معاینه و قسمتی از آنرا رفع وتدارك فرمودند امید است بقیه احتیاجات هم (اخیراً تهیه شده) حسب‌الوعده قریباً تهیه و نواقص استخدامی رفع و باعث تکمیل سرعت عمل گردد .

۳ - قرائت گزارش کمیسیون عرایض مرخصی

نایب رئیس - بنابراین چون عده کافی نیست برای رای این گزارش کمیسیون خوانده میشود و انتخاب یك نفر ناظر بانك را برای جلسه آتیه قرار می دهیم چون عده کافی نیست معطل می شویم (آقای حاذقی مخبر کمیسیون عرایض گزارش مزبور را بشرح زیر قرائت نمودند) (دکتر معاون - وظیفه شان است آقا) (فداکار - اینکه ربطی به مجلس شورای ملی ندارد) (ساسان - اینکه همه اش حرف بود)(جمعی از نمایندگان- باهمهمه منظور از این گزارش چیست ؟)

حاذقی — ... این یك گزارشی از کمیسیون عرایض ومرخصی بودکه مربوط بکارهای سه ماهه کمیسیون بود ویك گزارش چند خطی هم هست که مربوط بلایحه قانون نظام وظیفه است که شکایت های متعددی ازمرکز وشهرستانها رسیده راجع بآن طرحی که آقای مهندس فریور تقدیم مجلس کردند وراپرتش حاضراست منظور این بودکه چون این شکایت ها ازتمام مملکت رسیده است و مربوط به تمام جوانان کشور است در اولین موقعی که مجلس شورای ملی وقت داشته باشد این قانون رامطرح کنندوهرچه زودتر تکلیف این جوانان کشور رامعلوم کنند (صحیح است)

۴ - مذاکرات قبل از دستور آقای فیروزآبادی ختم جلسه

نایب رئیس - آقای فیروزآبادی شما قبل ازدستور فرمایشی دارید ؟

فیروز آبادی — بله قبل از دستور عرض دارم .

نایب رئیس - آقای فیروز آبادی .

فیروز آبادی - امروزبنده ازآقایان محترم بقدرپنج دقیقه وقت میخواهم واجازه بدهند ببنده که عرض خودم رابکنم ومرخص شوم میخواستم یك شمه‌ای از گزارش عملیات خودم را چون بی‌نتیجه نمیدانم برای مجلس و برای مملکت بعرض آقایان برسانم (صحیح است - بفرمائید) گزارش کارمن که ازاول هم میگفتند و در مکتب خانه ازمعلم بمن گفته شده که خدمت خلق را گفتند بهترین چیزهای خوب دنیا است و بنده چون ذهنم ساده بود وصاف بود این درذهن بنده نقش بست وحالا درمجلس درصدد برآمدم که کارهائی راکه از اول جوانی تابحال کرده‌ام بعرض آقایان برسانم (خنده نمایندگان) خنده ندارد اگر بد بود که خودم باید بگویم واگر خوب بود همه باید بنده راتشویق کنند (صحیح است)

نایب رئیس - آقای فیروز آبادی راجع به کارهای مجلس صحبت بفرمائید (خنده نمایندگان)

فیروزآبادی- خواهش میکنم اجازه بفرمائید بنده عرض کنم (مهندس فریور - قبل از دستور همه چیز میشود گفت بفرمائید آقای فیروز آبادی) (نایب رئیس- راجع بامور شخصی نباید باشد) (امیرتیمور نتیجه عمومی ازش میخواهند بگیرند) عرضم همان چیزی بودکه آقای امیرتیمور فرمودند بنده میخواهم یك نتیجه عمومی ازآن بگیرم ...

جمعی از نمایندگان - اکثریت نیست (خنده نمایندگان)

فیروزآبادی - خنده نکنید- توهین نکنید خوب نیست .

نایب رئیس. آقای فیروز آبادی اجازه بفرمائید چون اکثریت نیست بقیه فرمایشات شما باشد برای جلسه آتیه واجازه شما محفوظ است و علاوه بر شما چند نفر دیگر هم اجازه خواسته اند میگذاریم برای جلسه دیگر اگر اجازه بفرمائید جلسه را ختم کنیم(صحیح است) جلسه آینده بروز یکشنبه ساعت ۹ صبح دستورهم مطالب موجوده .

(مجلس ۴۵ دقیقه بعد ازظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی

ملك مدنی

انتصابات واحکام

وزارت دادگستری

از ۱ر۳ر۲۴ لغایت ۹ر۳ر۲۴

۱ — آقای حسن دیبا دادیار دادسرای شهرستان اراك بسمت ریاست دادگاه جنحه اراك

۲ — آقای غلامحسین دانشمندی کارمند منتظر خدمت بسمت کارمندی علی البدل دادگاه بخش کاشمر

۳ — آقای ابوالفتح کیهان نماینده ثبت تبریز بسمت دادیاری دادسرای شهرستان اردبیل

۴ — آقای حسین داد پرور معاون دائره غرب ثبت املاك تهران بسمت کارمندی علی‌البدل دادگستری شهرستان اردبیل

۵ — آقای محمود قوامی کارمند کتابخانه بسمت امانت شعبه ۲ دادگاه بخش تبریز

۶ — آقای محمد هاشمی نائینی امین دادگاه بخش یزد بسمت امانت دادگاه بخش زرند

۷ — آقای ابوطالب ابراهیمی امین دادگاه بخش زرند بسمت باز پرسی شعبه ۲ دادسرای یزد

۸ — آقای محمد باقر صمدی بازپرس شعبه ۲ دادسرای یزد بسمت امانت دادگاه بخش یزد

۹ — آقای علی ابوالفتحی باز پرس شعبه ۳ دادسرای شهرستان تبریز بسمت امانت شعبه اول دادگاه بخش تبریز

۱۰ — مصطفی میر فخرائی امین دادگاه بخش ۲ تبریز بسمت بازپرس شعبه ۳ دادسرای شهرستان تبریز

۱۱ — آقای محمدنقی محامد امین دادگاه بخش ۳ تبریز بسمت دادیاری دادسرای شهرستان تبریز

۱۲ — آقای اکبر مقبول دادیار دادسرای شهرستان تبریز بسمت امانت دادگاه بخش ۳ تبریز

۱۳ — آقای احمد نراقی پور کارمند دفتر دادگاه شهرستان تهران بسمت دادیاری دادسرای شهرستان شیراز